

2020/2126(INI)

13.01.2022

STANOVISKO

Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

pre Výbor pre kontrolu rozpočtu

k VFR na roky 2021 – 2027: boj proti oligarchickým štruktúram, ochrana finančných prostriedkov EÚ pred podvodmi a konfliktom záujmov (2020/2126(INI))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko: Attila Ara-Kovács

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka vyzýva Výbor pre kontrolu rozpočtu, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

Rozpočet slúžiaci všeobecnému záujmu v poľnohospodárskej oblasti

1. zdôrazňuje, že finančné prostriedky spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) tvoria približne 31 % rozpočtu EÚ na roky 2021 – 2027, a preto by sa mali zodpovednejšie chrániť pred akýmkoľvek druhom zneužitia, korupcie či konfliktu záujmov poškodzujúcim obraz tejto verejnej politiky a záujmy európskych občanov, ktorí prispievajú k tomuto rozpočtu; zdôrazňuje, že tieto finančné prostriedky, ak sa riadne využívajú, poskytujú silnú podporu potravinárskej výrobe v Únii; opätovne zdôrazňuje, že Komisia aj členské štáty nesú spoločnú zodpovednosť za ich implementáciu, riadenie a správne vynakladanie; ďalej konštatuje, že miera chybovosti v okruhu prírodných zdrojov sa v súčasnosti stabilizovala na úrovni menej ako 2 % a že miera chybovosti v prípade priamych platieb je výrazne nižšia než táto úroveň;

Interoperabilita systémov podávania správ a kontroly

2. víta štúdiu, ktorú vyžiadala Výbor pre kontrolu rozpočtu, s názvom 50 najväčších prijímateľov prostriedkov zo SPP a kohéznych fondov v každom členskom štáte EÚ a zdôrazňuje význam konsolidácie, zefektívnenia a harmonizácie systémov podávania správ EÚ, a to aj prostredníctvom spoločných databáz na úrovni EÚ a zaistením interoperability medzi nimi, s cieľom získať údaje a informácie umožňujúce overenie a porovnanie vlastníckych štruktúr medzi jednotlivými členskými štátmi; zdôrazňuje tiež, že systémy podávania správ o finančných prostriedkoch SPP a politiky súdržnosti by mali obsahovať informácie o konečných príjemcoch, aby bolo možné záznamy o financovaní analyzovať; domnieva sa, že by si to vyžadovalo harmonizáciu požiadaviek na zverejňovanie, ako aj formátov údajov, ktoré spĺňajú požiadavky na otvorené údaje s ukazovateľmi vymedzenými tak, aby bolo možné identifikovať konečných príjemcov, materské štruktúry a konečných užívateľov výhod v databázach na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ; domnieva sa, že väčšia transparentnosť je rozhodujúcim faktorom pri odhaľovaní podvodov a konfliktov záujmov; preto naliehavo žiada členské štáty, aby tieto údaje uverejňovali v jednotnom a strojovo čitateľnom formáte a aby zabezpečili interoperabilitu informácií; v tejto súvislosti vyzýva na lepšiu spoluprácu medzi členskými štátmi;
3. nabáda členské štáty, aby podporovali interoperabilitu medzi systémami vlastníctva pôdy, systémom identifikácie poľnohospodárskych pozemkov, identifikáciou zvierat a porovnateľnosťou integrovaného administratívneho a kontrolného systému (IACS) s cieľom dosiahnuť transparentnosť konečných užívateľov a skrytých materských spoločností s dcérskymi spoločnosťami v rôznych členských štátoch s cieľom uľahčiť a zlepšiť proces overovania;

Opatrenia v rámci prvého piliera SPP

4. berie na vedomie újné vymedzenie aktívnych poľnohospodárov v rámci novej SPP,

ktorej cieľom je zabrániť tomu, aby jednotlivci a spoločnosti dostávali podporu zo SPP, ak ich podnikanie nie je poľnohospodárske alebo je také len okrajovo; zdôrazňuje však doterajší nedostatočný pokrok v boji proti oligarchickým štruktúram; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že hoci sa počet prípadov podvodov a nezrovnalostí súvisiacich s príjmami a výdavkami Únie v posledných rokoch znížil, je potrebné prijať ďalšie opatrenia v snahe odstrániť zneužívanie systému financovania SPP oligarchami; konštatuje, že je to najmä z dôvodu obmedzenej transparentnosti, čo má vplyv na všetkých konečných príjemcov prostriedkov z rozpočtu SPP; víta novú povinnosť členských štátov, ktorú navrhol Parlament v nariadení o financovaní, riadení a monitorovaní SPP, od roku 2023 zhromažďovať a zverejňovať totožnosť skupín príjemcov vrátane materských podnikov, ktoré vlastní poľnohospodársku pôdu podporovanú v rámci SPP; zdôrazňuje, že ochrana finančných záujmov Únie a zachovanie dôveryhodnosti a nestrannosti Únie v rámci výdavkov na programy by mali zostať prioritou Únie a jej členských štátov;

Prerozdelenie a obmedzenie

5. zdôrazňuje potrebu ďalej zlepšovať rovnováhu medzi malými a veľkými príjemcami a zabezpečiť cielenejšiu podporu na úrovni členských štátov, pričom sa osobitná pozornosť zameria na mladých poľnohospodárov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v rámci jedného z hlavných cieľov SPP, a to prospech a podpora tých, ktorí obrábajú pôdu, stále existuje značný priestor na zlepšenie; vyzýva preto členské štáty, aby využívali rôzne prerozdelenie nástroje (vrátane obmedzenia) na spravodlivejšie rozdeľovanie finančných prostriedkov, a to aj nad rámec svojich minimálnych požiadaviek; vyjadruje poľutovanie nad tým, že obmedzenie v rámci novej SPP zostáva dobrovoľné, a nabáda členské štáty, aby uplatňovali ustanovenia o obmedzení priamych platieb, a to aj na úrovni materských štruktúr; opakuje, že podpora SPP by sa mala poskytovať aktívnym poľnohospodárom;
6. pripomína, že štruktúra poľnohospodárskych podnikov v jednotlivých členských štátoch sa značne líši, a preto majú členské štáty v rámci SPP k dispozícii širokú škálu dobrovoľných opatrení na prerozdelenie platieb;

Lepšie využívanie nástroja ARACHNE

7. zdôrazňuje, že ARACHNE, IT nástroj vyvinutý na zber a prepojenie údajov (hlbková analýza údajov) s cieľom stanoviť ukazovatele rizika podvodov v súvislosti s európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi, by mohol byť kľúčovým nástrojom transparentnosti príjemcov finančných prostriedkov SPP; pripomína, že nástroj ARACHNE ešte nie je plne vhodný na svoj účel pre všetky intervencie SPP a že Komisia v roku 2025 predloží správu, v ktorej posúdi jeho využívanie a interoperabilitu s rôznymi vnútroštátnymi systémami s cieľom potenciálne rozšíriť jeho využívanie členskými štátmi; dúfa, že medzitým sa spoločný prístup hlbkovej analýzy údajov môže rozšíriť aj na zostávajúce výdavky SPP;
8. berie na vedomie dobrovoľné využívanie programu na získavanie údajov ARACHNE na začiatku programového obdobia 2023 – 2027, ale zdôrazňuje, že to nepostačuje; vyjadruje poľutovanie, že povinné používanie nástroja ARACHNE nebolo v rámci rokovaní o reforme SPP prijaté; opakuje svoju výzvu na rozšírenie prístupu založeného na hlbkovej analýze údajov a transparentnosti, ktorý sa v súčasnosti používa len na

investičné financovanie podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach, na všetky kontroly oblastí platieb v prvom a druhom pilieri; zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa nástroj ARACHNE stal povinným pre členské štáty, najmä v súvislosti s riadením poľnohospodárskych fondov, s cieľom dosiahnuť väčšiu transparentnosť materských štruktúr a konečných užívateľov výhod finančných prostriedkov SPP; okrem toho zdôrazňuje význam povinného používania systému včasného odhaľovania rizika a vylúčenia v prípade finančných prostriedkov SPP v snahe zvýšiť transparentnosť využívania peňazí daňovníkov a posilniť ochranu finančných záujmov Únie; zdôrazňuje, že interoperabilita a harmonizácia nástroja ARACHNE, systému EDES a inštitucionálnych a vnútroštátnych databáz má zásadný význam pre zabezpečenie účinnej výmeny informácií s cieľom predchádzať podvodom ovplyvňujúcim rozpočet EÚ a identifikovať ich;

9. vyzýva Komisiu, aby čo najskôr vytvorila komplexný systém monitorovania v reálnom čase, ktorý by mal zhromažďovať informácie o všetkých dotáciách získaných z prvého a druhého piliera SPP vrátane verejne dostupných informácií o väzbách medzi spoločnosťami a konečnými užívateľmi výhod pri využívaní finančných prostriedkov EÚ;

Predchádzanie podvodom a ich odhaľovanie

10. naliehavo vyzýva Komisiu, aby posilnila svoje kapacity na predchádzanie podvodom a ich odhaľovanie, aby takisto zlepšila oznamovanie a informovanie zo strany jednotlivcov a zúčastnených strán a vyvinula a lepšie využívala nástroje IT na odhaľovanie podvodov a aby uplatňovala prísnejšie sankcie voči tým, ktorí používajú finančné prostriedky na iné účely, než na ktoré boli určené; zdôrazňuje, že v rokovaníach o novej SPP Parlament trval na účinných systémoch monitorovania a kontroly s cieľom zabrániť rizikám pre finančné záujmy EÚ, ktoré by mohli vyplývať zo zavedenia nového modelu vykonávania SPP, ktorý zahŕňa významný presun úloh z európskej úrovne na vnútroštátne správne orgány, pokiaľ ide o riadenie a kontrolu poľnohospodárskych fondov EÚ; v tejto súvislosti zdôrazňuje záväzok Európskeho parlamentu kontrolovať vykonávanie strategických plánov SPP členskými štátmi, ako ich schválila Komisia, a brať Komisiu na zodpovednosť za dodržiavanie svojich povinností, ktoré sú stanovené v zmluvách a sú aj vymedzené spoluzákonodarcami v nariadeniach o SPP;

Orgány EÚ zapojené do boja proti podvodom a zneužívaniu finančných prostriedkov

11. víta založenie Európskej prokuratúry (EPPO), ktorá má mandát na vyšetrovanie, stíhanie a podávanie žalôb v súvislosti s trestnými činmi ohrozujúcimi rozpočet EÚ, ako významný krok v boji proti podvodom a organizovanej trestnej činnosti v EÚ; zdôrazňuje význam intenzívnejšej spolupráce a koordinácie medzi členskými štátmi a príslušnými orgánmi EÚ zapojenými do boja proti podvodom a zneužívaniu finančných prostriedkov (Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF), Európsky dvor audítorov, Eurojust a Európska prokuratúra); okrem toho vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že príslušné vnútroštátne orgány budú dostatočne financované a dobre vyškolené, tak aby mohli účinne plniť svoje záväzky v oblasti ochrany rozpočtu EÚ; usudzuje, že boj proti konfliktom záujmov a podvodom si vyžaduje nielen kompletný systém na informovanie a monitorovanie, ktorý by poskytoval jasný a presný obraz

o rozdelení finančných prostriedkov v rámci SPP, ale takisto predpokladá posilnenie úlohy úradu OLAF; vyzýva úrad OLAF na zvýšenie úsilia a ostražitosti v súvislosti s prípadmi konfliktu záujmov a proti oligarchickým štruktúram, najmä vo všetkých tých členských štátoch, kde sa tieto prípady vyskytujú častejšie; zdôrazňuje, že tieto druhy zneužívania financovania sú na úkor peňazí daňovníkov a finančných záujmov EÚ; oceňuje prácu úradu OLAF a Európskeho dvora audítorov; pripomína rozhodnutie ombudsmana (vec 1782/2019/EWM), pokiaľ ide o potrebu mať možnosť viazať jednotlivé verejné platby na poľnohospodárske pozemky, na ktoré sú pridelené, s cieľom znížiť pravdepodobnosť prípadných podvodov a zneužitia finančných prostriedkov EÚ;

12. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila úplné a správne vykonávanie piatej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí vo všetkých členských štátoch, najmä pokiaľ ide o zavedenie verejných registrov konečných užívateľov výhod a registrov konečných užívateľov výhod plynúcich zo správy zvereneného majetku;
13. pripomína článok 60 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013, v ktorom sa zavádza doložka o obchádzaní proti umelo vytvoreným podmienkam na získanie výhod;
14. naliehavo žiada, aby sa vo väčšej miere využíval program pozorovania EÚ Copernicus na odhaľovanie rozdielov medzi deklarovanými a skutočne obrábanými pozemkami;

Konflikty záujmov a zaberanie pôdy

15. pripomína prípad českého premiéra Andreja Babiša, ktorý napriek tomu, že vo februári 2017 previedol Agrofert do dvoch zvereneckých fondov, je podľa záverov audítorov stále konečným užívateľom výhod plynúcich z holdingu Agrofert, a teda v konflikte záujmov;
16. vyjadruje znepokojenie nad prípadmi konfliktu záujmov na vysokej úrovni a zaberania pôdy oligarchami, najmä ak sú do nich zapojené vnútroštátne orgány a vlády; v tejto súvislosti žiada, aby Komisia vo vzťahu k členským štátom vykonala osobitnú kontrolu, a naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby bezodkladne zintenzívnili opatrenia proti zaberaniu pôdy, neregulárnym verejným súťažiam alebo iným postupom pridelovania a zneužívaniu finančných prostriedkov EÚ; zdôrazňuje, že zaberanie pôdy a jej koncentrácia sú postupy, ktoré negatívne ovplyvňujú hospodársky a sociálny blahobyt miestnych komún a bránia generačnej výmene tým, že nútia mnohé, najmä malé poľnohospodárske podniky, aby ukončili svoju činnosť, a sťažujú prístup k pôde a vytváranie nových poľnohospodárskych podnikov; vyzýva členské štáty, aby prijali okamžité opatrenia na riešenie zaberania pôdy a extrémnej koncentrácie pôdy; ďalej žiada, aby sa rozlišovalo medzi zabaním pôdy a kumuláciou malých poľnohospodárskych pozemkov ako spôsobom, ako znížiť vysokú mieru fragmentácie a vytvoriť ekonomicky životaschopné poľnohospodárske jednotky; vyzýva členské štáty, aby dodržiavali nariadenie o rozpočtových pravidlách EÚ, a najmä aby implementovali článok 61 o konflikte záujmov a uplatnili ho na všetky platby z finančných prostriedkov EÚ; vyzýva Komisiu, aby presadzovala dodržiavanie článku 61 a zhodnotila vplyv konfliktov záujmov na využívanie finančných prostriedkov, boj proti oligarchom a zneužívanie dotácií;
17. vyzýva Komisiu, aby zvýšila váhu politického aspektu svojich postupov hodnotenia,

najmä pokiaľ ide o prípadné konflikty záujmov vyplývajúce z javu otáčavých dverí;

Právny štát

18. naliehavo vyzýva Komisiu, aby urýchlene riešila porušenia zásady právneho štátu v členských štátoch, ktoré vážne ohrozujú spravodlivé, zákonné a nestranné rozdeľovanie finančných prostriedkov EÚ; poukazuje na jasné prepojenie medzi dodržiavaním zásad právneho štátu a riadnym využívaním finančných prostriedkov zo SPP a zdôrazňuje, že je dôležité chrániť všetky finančné prostriedky EÚ; naliehavo vyzýva Komisiu, aby bola mimoriadne ostražitá, pokiaľ ide o otázky právneho štátu, a aby aktivovala systém primeraných sankcií;

Transparentnosť v rozhodovacom procese

19. vyzdvihuje dôležitosť úplnej transparentnosti v rozhodovacom procese ako opatrenia na predchádzanie konfliktom záujmov; zdôrazňuje, že zavedenie účinných systémov riadenia a kontroly v každom členskom štáte je preto kľúčovou podmienkou zákonnosti a správnosti finančných operácií Únie.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	11.1.2022
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 42 - : 3 0 : 3
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Colm Markey, Alin Mituța, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Bronis Ropé, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Marc Tarabella, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Eric Andrieu, Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Zbigniew Kuźmiuk, Cristina Maestre Martín De Almagro

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

42	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Zbigniew Kuźmiuk, Veronika Vrecionová
NI	Dino Giarrusso
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Colm Markey, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Elsi Katainen, Alin Mituța, Ulrike Müller
S&D	Clara Aguilera, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Paolo De Castro, Cristina Maestre Martín De Almagro, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Marc Tarabella
The Left	Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Chris MacManus
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Bronis Ropė, Sarah Wiener

3	-
ID	Ivan David, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas

3	0
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca
Renew	Martin Hlaváček

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania